

Schriftelijke beantwoording van de vragen die in de commissie Samenleving van 14 december '06 zijn gesteld naar aanleiding van de behandeling van de beleidsvisie harddrugsverslaving gemeente Haarlem.

Insprekers

- Dhr. Mensink geeft aan dat de dosis methadon die verslaafden krijgen, is verhoogd en dat methadon op lange termijn schadelijk is voor de gezondheid. Bij de ontwikkeling van de beleidsvisie harddrugsverslaving is niet eerder naar ervaringsdeskundigen geluisterd.

Antwoord:

De dosering van methadon wordt afgestemd op de individuele behoefte van de patiënt, overeenkomstig het DOT-systeem (doseren onder toezicht). De dosering van methadon is inderdaad wat verhoogd; dit leidt tot minder bijgebruik van heroïne.

Het schadelijke effect van methadon op lange termijn wordt beperkt tot:

1. obstipatie in een deel van de gevallen;
2. kernsymptoom; dat wil zeggen dat het lastig is om er vanaf te komen – veelal gaat dit gepaard met slaapstoornissen - maar met een verantwoord medisch beleid is dit goed haalbaar in ongeveer een jaar.

Voor het opstellen van de beleidsvisie harddrugsverslaving zijn in het kader van participatie twee grote bijeenkomsten georganiseerd waar alle betrokken instellingen, inclusief scholen voor zijn uitgenodigd en de burgers van Haarlem. Daarna is er een concept beleidsvisie opgesteld die meerdere keren is besproken in klankbordgroepen waarin diverse professionals en de cliëntenraad van de Brijder Verslavingszorg hebben geparticipeerd. Daarna is het concept voor iedereen voor inspraak opengesteld. Tijdens de inspraakperiode is er een inspraakavond gehouden waar veel ervaringsdeskundigen hun bevindingen hebben ingebracht. In de bijlagen bij de beleidsvisie kunt u lezen wat er in het kader van de participatie- en inspraaktrajecten is opgemerkt en welke reacties daarop zijn gegeven.

- Dhr. Dosi wijst op de overlast voor de maatschappij van drugsverslaafden. Met gebruiksruimten wordt een verkeerd signaal aan de jeugd afgegeven en verslaafden worden hierdoor verslaafd gehouden. Hij is ook tegen het verstrekken van methadon. Met de hulp van de religie (God) is het ook mogelijk om clean te worden en uit de put te komen.

Antwoord:

Als jeugdigen in het kader van voorlichting een gebruiksruimte gaan bezoeken, doen zij indrukken op die in het geheel niet aan hun ideaalbeeld voldoen.

Preventie, voorlichting en curatieve behandeling vormen belangrijke peilers van het beleid van de verslavingszorg.

Er is echter een categorie verslaafden waarvan vanwege het chronische karakter van de aandoening niet meer te verwachten is dat zij stoppen met hun gebruik, maar die wel in een zorgwekkende lichamelijke of psychosociale toestand verkeren. De ziekelijke hunkering naar het middel, mede veroorzaakt door veranderingen in de hersenen, staat dusdanig op de voorgrond, dat de wens tot verandering nog ver weg is.

Gebruiksruimten zijn bedoeld om patiënten in een veilige en verantwoorde omgeving te laten gebruiken. Deze voorzieningen halen de gebruiker van de straat waardoor er minder overlast is en bieden de mogelijkheid van veilig gebruik met minder risico's op infecties. Bovendien is het een plek waar de verslaafde kan spreken met hulpverleners, getraind in motivering tot verandering van leefstijl.

Zelfhulporganisaties en organisaties gebaseerd op religieuze grondslag vervullen bij een bepaalde categorie cliënten een belangrijke rol om van hun verslaving af te komen. Voor de psychische kant van verslaving kunnen deze organisaties veel voor hen betekenen.

- Dhr. Duivendak van de Stichting Voorkom meldt dat voor de bestrijding van alcohol- en drugsgebruik meer geld beschikbaar moet komen voor preventie en voorlichting op scholen (basis- en middelbaar onderwijs).

Antwoord:

Ik ben het met u eens dat er meer geld moet komen voor preventie en voorlichting op scholen omdat geïndiceerde preventie, dat wil zeggen preventie voor risicogroepen, succesvol blijkt te zijn. Gezien de financiële positie van de gemeente Haarlem dient het Rijk hiervoor met extra middelen over de brug te komen via de doeluitkering maatschappelijke opvang/verslavingsbeleid of de lump sumregeling voor de scholen.

- Mevrouw Lont van de Stichting Op de Rots vraagt aandacht voor alternatieve hulp voor drugsverslaafden en wijst op het belang van Detox; een ontgiftingskliniek die mensen begeleidt naar opvang. Zij vindt dat "Op de Rots" daar een plek behoort te krijgen.

Antwoord:

Voor cliënten bestaat een keuzevrijheid. Zorgkantoren en verzekeraars sluiten wel of niet contracten met instellingen af. Op de Rots behoort zich daarom tot deze instanties te wenden.

- Mevrouw Lis vindt dat de situatie van verslaafden niet is verbeterd en dat burgers nog steeds overlast ervaren. Zij geeft aan dat in de beleidsvisie niet wordt ingegaan op klachten van verslaafden met een psychiatrische problematiek. Zij ervaart het als positief dat de mogelijkheden om dwang en drang toe te passen, worden verruimd. Alle overlast is complex te verwijderen. Cijfers in deze zijn belangrijk. Als er in plaats van 80 gebruiksoverlastmeldingen 40 zijn, zal dat een individuele waarnemer niet opvallen. Echter er is sprake van winst.

Antwoord:

Door bijstelling van het beleid en het treffen van nieuwe maatregelen spannen instellingen, overheden en vrijwilligers zich voortdurend in om de situatie van verslaafden te verbeteren. Het is echter een utopie om te denken dat verslaving uitgebannen kan worden, mede omdat zich telkens nieuwe verslavingsvormen in de maatschappij voordoen.

Het beleid is er op gericht om de overlast zo veel als mogelijk te beperken. Door extra inzet van de Politie en toezichthouders, maar ook bijvoorbeeld door het stationeren van portiers bij de Brijder Verslavingszorg en de dagopvang in het Magdalenaklooster is de overlast aanzienlijk verminderd.

De beleidsvisie richt zich op cliënten die verslaafd zijn aan harddrugs. Diverse cliënten hebben daarnaast te maken met een psychiatrische problematiek. Ook deze harddrugs-verslaafden met een 'dubbele problematiek' worden gemeld bij het Schakelstation en via een mentor begeleid en beïnvloed om een traject van zelfstandig wonen (al dan niet met hulp op maat), leren en vrijwilligerswerk of werk te aanvaarden.

Commissieleden

- Mevrouw Lodeweegs vindt dat de beleidsvisie te zeer een overzicht van de stand van zaken is en dat er te weinig wordt vermeld wat concreet wordt gedaan. Zij is een voorstander van meer dwangmaatregelen. Zij wijst op het belang van het ontwikkelen van woonvoorzieningen voor de diverse doelgroepen. Zij vraagt wat de wethouder hiermee wil en wat er in het Stedelijk

Kompas komt, in het bijzonder de mogelijkheden van de gemeente op het gebied van dwang en drang en Bopz.

Antwoord:

Het klopt dat in de nota geen concrete uitwerkplannen zijn opgenomen maar met het aanvaarden van de motie heeft de raad gevraagd om een nieuwe beleidsvisie; een wenkend perspectief.

In de beleidsvisie wordt wel genoemd wat de uitgangspunten van het beleid voor de komende vier jaar zijn. De uitwerkplannen krijgen vorm in het Regionaal/Stedelijk Kompas dat voor het zomerreces ter vaststelling aan het college en uw raad wordt aangeboden.

Binnenkort ontvangt u ter bespreking een startnotitie met de onderwerpen die in het Regionaal/Stedelijk Kompas verder worden uitgewerkt. De woonvoorzieningen voor de diverse doelgroepen, de Bopz en dwang en drang worden hierin betrokken.

- Dhr. Van den Beld vindt dat de doelstelling om overlast te verminderen, sterker moet worden aangezet door meer handhaving en door preventie op scholen. Daarnaast vindt hij dat regierol van de gemeente en de GSB-doelstelling dat de gemiddelde opnameduur in de maatschappelijke opvang in 2009 met 20% is verminderd, in de samenvatting van de nota opgenomen moet worden. Voorts merkt hij op dat hij hecht aan private initiatieven en dat de VVD, behoudens uitzonderingen, tegen gratis methadonverstrekking is.

Antwoord:

Preventie en voorlichting op scholen is voor mij een belangrijk onderwerp. Ook landelijk wordt hier gelukkig steeds meer aandacht aan besteed. De Brijder Verslavingszorg geeft al voorlichting op scholen, maar ik zeg u toe dit punt met hen te bespreken.

Ik kan u nog melden dat de Brijder Verslavingszorg een samenhangend beleid aan het ontwikkelen is voor jeugdigen met middelenmisbruik en de afhankelijkheid daarvan (preventie, ambulante en klinische behandeling van jeugdigen en kinderen van verslaafde ouders).

Naar mijn mening komt de regierol van de gemeente voldoende tot uitdrukking in de beleidsvisie en het Regionaal/Stedelijk Kompas dat u voor het zomerreces ontvangt. De GSB-doelstelling dat de gemiddelde opnameduur in de maatschappelijke opvang in 2009 met 20% is verminderd, ligt in meerdere beleidsdocumenten vast, zo ook in het document met afspraken met het Rijk. Daarom hoeft deze doelstelling niet in deze samenvatting opgenomen te worden.

Zoals ik al tijdens uw commissievergadering van 14 december jl. heb aangegeven, wordt er geen gratis methadon verstrekt, uitzondering op medische gronden daargelaten.

- Mevrouw De Jong merkt op dat het niet onverstandig is dat de uitvoering nog niet is geconcretiseerd. GroenLinks hecht zeer aan de preventie van drugsgebruik en de zorg voor de diverse doelgroepen. Als dwang en drang een rol kunnen vervullen om mensen naar een leven zonder drugs terug te voeren, is zij daar niet op tegen. Voorts wijst zij op de schadelijke gevolgen van de combinatie van alcohol en drugs.

Antwoord:

Ik deel de zienswijze van mevrouw De Jong.

- Mevrouw Keesstra vindt het noodzakelijk om de beleidsvisie te verbreden met softdrugs want deze middelen zijn veelal de opmaat voor het gebruik van harddrugs. Daarnaast pleit zij voor een preventieve aanpak van het gebruik van drugs, met name in de omgeving van koffieshops waar veel jeugd verblijft. Voorts vindt zij het belangrijk dat in een eerder stadium van de verslaving contact wordt gezocht met de artsen waarmee de verslaafde contact heeft. Tot slot vraagt zij om een presentatie over de werking van het Schakelstation.

Antwoord:

Met het aanvaarden van de motie heeft de raad gevraagd om een beleidsvisie harddrugsverslaving. Daarom zijn de soft drugs hier niet in betrokken, maar wel de voorlichting over alcohol en drugs op scholen.

Uit onderzoek blijkt dat het aantal harddrugsgebruikers veel kleiner is dan het aantal mensen dat soft drugs gebruik, maar dat mensen die intensief soft drugs gebruiken, eerder geneigd zijn cocaine en dergelijke uit te proberen.

Wetenschappelijke onderzoek laat zien dat soft drugsgebruik veelal niet de opmaat naar harddrugsgebruik is, maar dat ongeveer 10% van de gebruikers van soft drugs problemen heeft (psychopathologie en problematisch gebruik van harddrugs). Genetische aanleg tot het ontwikkelen van verslaving en andere psychopathologie vervullen hierin, naast sociale en psychische oorzaken, een rol.

Met uw vraag om meer aandacht voor preventie en dat in eerder stadium van de verslaving contact wordt gezocht met de artsen waarmee de verslaafde contact heeft, ben ik het eens. Ik zeg u toe dat er in uw commissie een presentatie over de werking van het Schakelstation wordt gegeven.

- *Mevrouw Özogul geeft aan dat de SP het een goede nota vindt. Zij verneemt graag hoeveel mensen door de te nemen maatregelen kunnen worden geholpen. Zij vraagt wat bedoeld wordt met de samenwerking met andere organisaties. In de nota leest zij niet direct oplossingen voor de knelpunten. De SP hecht veel belang aan voorlichting aan ouders. Zij vraagt voorts aandacht voor onderzoek naar mogelijkheden voor andere locaties met als voorbeeld de gebruikersruimte. Omwonenden moeten zo weinig mogelijk overlast van drugsgebruikers ondervinden. Het toepassen van dwang en drang vindt zij een goede optie, mits daar een wettelijke basis voor is.*

Antwoord:

Het aantal harddrugsverslaafden dat hulp van de Brijder Verslavingszorg krijgt, is circa 400. Met de samenwerking wordt bedoeld de ketensamenwerking in het kader van het oggz-convenant met het Schakelstation, de crisisketen en samenwerking tussen instellingen op clientniveau.

De nota is een visiedocument. De uitwerkplannen wordt opgenomen in het Regionaal-/Stedelijk Kompas, inclusief de mogelijkheden van toepassing van dwang en drang en een aanbod van woonvoorzieningen waarvoor locaties gezocht moeten worden.

Ik onderschrijf uw stand punt dat omwonenden zo weinig mogelijk overlast van drugsgebruikers moeten ondervinden.

- *Dhr. Vreugdenhil verzoekt in de beleidsvisie op te nemen dat de door CU/SGP ingediende motie vooral mogelijk is gemaakt door de VVD. De nota geeft een palet aan mogelijkheden maar het element ontwenning komt er karig van af. Een grote groep heeft behoefte aan onderdak maar kan vanwege het ontbreken daarvan nu niet geholpen worden. Hij hecht aan preventie, landelijke samenwerking en verruiming van de Bopz. Voor de omwonenden van voorzieningen moeten structurele oplossingen komen. De gemeente dient haar regierol op te pakken en er dient geld beschikbaar te komen.*

Antwoord:

In de beleidsvisie zal ik opnemen dat de door de CU/SGP ingediende motie die de basis voor het opstellen van de beleidsvisie vormt, vooral mogelijk is gemaakt door de VVD.

De problematiek bij harddrugsverslaafden is veelal complex. De hulpverleningsinstellingen bieden waar dat bij deze chronische groep mogelijk is ondersteuning en begeleiding. Ontwenning en woonvoorzieningen in combinatie met dagbesteding vervullen een cruciale rol

in verbetering van het lichamelijke welzijn en psychosociale omstandigheden van deze cliënten.

Ontwenning staat wel in de beleidsvisie maar is een onderdeel van een palet van mogelijkheden om cliënten in staat te stellen een beter leven te laten leiden.

Uw standpunt over preventie onderschrijf ik.

In het Regionaal/Stedelijk Kompas worden de woonvoorzieningen en dwang en drang en in dat kader de mogelijkheden van de Bopz uitgewerkt.

- Dhr. Schouten wijst op het feit dat bepaalde behandelingsmethoden niet voor iedereen het beoogde effect hebben om van een verslaving af te komen.

Antwoord:

De keuze voor de behandeling hangt af van het middel, de duur van de verslaving, de bijkomende psychiatrische stoornissen, de beschikbaarheid van medicamenteuze vervangingsmiddelen, de mogelijkheden van de patiënt en zijn of haar motivatie.

- Mevrouw Van Zetten merkt op dat verslavingsbeleid één van de taakvelden van de Wmo is en er daardoor ruimte voor maatwerk is. Zij pleit voor prioriteit aan verslaafden met kinderen. De alcoholverslaving onder jongeren is een groot probleem.

Antwoord:

Het is juist dat ambulante verslavingszorg taakveld 9 van de Wmo is. Dit jaar wordt er een beleidsnota Wmo opgesteld waarin nader op al deze taakvelden wordt ingegaan.

Ik ben het eens met uw pleidooi om meer aandacht te geven aan verslaafden met kinderen en het tegengaan van het toenemend alcoholgebruik en verslaving onder jongeren.

- Dhr. Krop benadrukt dat bij preventie onderzocht moet worden hoe weerstand aan het gebruik van harddrugs geboden kan worden.

Antwoord:

Uit de eerdere antwoorden moge blijken dat ik het hier mee eens ben.

Haarlem, 22 januari '07

Hilde van der Molen

